

**Spotkanie informacyjne w sprawie naboru konkursowego
pn. *Dostępny Samorząd* nr POWR.02.18.00-IP.01-00-001/20**

Dostępność w administracji

Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego

Justyna Kucińska

Natalia Wasielewska

6 marca 2020 r.

Osoby z niepełnosprawnościami

Konwencja ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych:

Artykuł 1

Do osób niepełnosprawnych zalicza się te osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub w zakresie zmysłów, co może w oddziaływaniu z różnymi barierami utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym na zasadzie równości z innymi osobami.

Dostępność w rozumieniu „Konwencji”

Art. 9 Konwencji *Dostępność*

- ▶ 1. Aby umożliwić osobom z niepełnosprawnościami niezależne życie i pełny udział we wszystkich sferach życia, Państwa Strony podejmą odpowiednie środki w celu zapewnienia im, na zasadzie równości z innymi osobami, dostępu do środowiska fizycznego, środków transportu, informacji i komunikacji, w tym technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych, a także do innych urządzeń i usług, powszechnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych, zarówno na obszarach miejskich, jak i wiejskich. Środki te, obejmujące rozpoznanie i eliminację przeszkód i barier w zakresie dostępności, stosują się między innymi do:
 - ▶ (a) budynków, dróg, transportu oraz innych urządzeń wewnętrznych i zewnętrznych, w tym szkół, mieszkań, instytucji zapewniających opiekę medyczną i miejsc pracy,
 - ▶ (b) informacji, komunikacji i innych usług, w tym usług elektronicznych i służb ratowniczych.

Zapisy

Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

Odbiorcy/czynie (art. 2 pkt 3):

Osoba ze szczególnymi potrzebami oznacza:

„osobę, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przewyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami”.

Odbiorcy/czynie Ustawy:

- ▶ Osoby z niepełnosprawnościami
- ▶ Seniorzy/Seniorki
- ▶ Rodzice z małymi dziećmi
- ▶ Osoby z ciężkim/nieporęcznym bagażem
- ▶ Osoby ze złamaną ręką/nogą
- ▶ Każdy może być osobą ze szczególnymi potrzebami

Dostępność (art. 2 pkt 2)

W świetle Ustawy dostępność oznacza:

”dostępność architektoniczną, cyfrową oraz informacyjno-komunikacyjną, co najmniej w zakresie określonym przez minimalne wymagania, o których mowa w art. 6, będącą wynikiem uwzględnienia uniwersalnego projektowania albo zastosowania racjonalnego usprawnienia”

Uniwersalne projektowanie

- ▶ Definicja (art. 2 pkt 4), odwołanie do Konwencji (art. 2 Konwencji):
 - ▶ „Uniwersalne projektowanie” oznacza projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania. „Uniwersalne projektowanie” nie wyklucza pomocy technicznych dla szczególnych grup osób z niepełnosprawnościami, jeżeli jest to potrzebne.”

Racjonalne usprawnienie

- ▶ Definicja (art. 2 pkt 5), odwołanie do Konwencji (art. 2 Konwencji):
 - ▶ „Racjonalne usprawnienie” oznacza konieczne i odpowiednie zmiany i dostosowania, nie nakładające nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia, jeśli jest to potrzebne w konkretnym przypadku, w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami możliwości korzystania z wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz ich wykonywania na zasadzie równości z innymi osobami.

Dostęp alternatywny

- ▶ Dostępność inna niż poprzez uniwersalne projektowanie lub racjonalne usprawnienie, nierównoprawny sposób zastąpienia dostępności (art. 7).
- ▶ **Art. 7. 1.** *W indywidualnym przypadku, jeżeli podmiot publiczny nie jest w stanie, w szczególności ze względów technicznych lub prawnych, zapewnić dostępności osobie ze szczególnymi potrzebami w zakresie, o którym mowa w art. 6 pkt 1 i 3, podmiot ten jest obowiązany zapewnić takiej osobie dostęp alternatywny.*

Dostęp alternatywny cd.

- ▶ *2. Dostęp alternatywny, o którym mowa w ust. 1, polega w szczególności na:*
 - ▶ *1) zapewnieniu osobie ze szczególnymi potrzebami wsparcia innej osoby lub*
 - ▶ *2) zapewnieniu wsparcia technicznego osobie ze szczególnymi potrzebami, w tym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, lub*
 - ▶ *3) wprowadzeniu takiej organizacji podmiotu publicznego, która umożliwi realizację potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w niezbędnym zakresie dla tych osób.*

Rodzaje dostępności w Ustawie

- ▶ Architektoniczna
- ▶ Cyfrowa
- ▶ Informacyjno-komunikacyjna
- ▶ Transportu publicznego
- ▶ Usług świadczonych przez podmiot

Dostępność architektoniczna – minimalne warunki

- ▶ Zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,
- ▶ Instalacja urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem pomieszczeń technicznych,
- ▶ Zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
- ▶ Zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego,
- ▶ Zapewnienie OzeSzP możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób.

Dostępność cyfrowa – minimalne warunki

- ▶ Obowiązują zasady ustawy o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych,
- ▶ Dostępność wszystkich stron internetowych i wszystkich aplikacji mobilnych,
- ▶ Zgodność ze standardem WCAG 2.1 na poziomie AA,
- ▶ Deklaracja dostępności,
- ▶ Web Content Accessibility Guidelines – specyfikacja opracowana przez World Wide Web Consortium. W3C odpowiada za takie technologie jak HTML, CSS, XML, SVG i wiele innych.

Dostępność informacyjno-komunikacyjna

Minimalne warunki (art. 6 pkt 3)

- ▶ Obsługa przez kanały elektroniczne zgodnie z ustawą o języku migowym i innych środkach komunikowania się.
- ▶ Instalacja urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, w szczególności pętli indukcyjnych, systemów FM lub urządzeń opartych o inne technologie.
- ▶ Zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności w postaci tekstowej, nagrania w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania.

Dostępność zamówień publicznych i zlecanych (powierzanych) zadań publicznych

- ▶ Wszystkie (a nie tylko dotyczące osób z niepełnosprawnościami) zamówienia publiczne (zlecane zadania publiczne) muszą zapewniać dostępność zgodnie z minimalnymi warunkami (architektoniczną, cyfrową, informacyjno-komunikacyjną) (art. 4 ust. 3 i 4).

Raport o stanie zapewniania dostępności (art. 11)

- ▶ Raz na 4 lata – do 31 marca danego roku (ust. 1);
- ▶ Pierwszy do 31 marca 2021 r. (art. 58);
- ▶ Powinien zawierać informację o skargach i wnioskach;
- ▶ Raport jest jawny.

Obowiązki na mocy Ustawy

- ▶ Zapewnienie dostępności (zgodnie z minimalnymi wymaganiami)
- ▶ Uwzględnianie potrzeb OzSzP w działalności
- ▶ Usuwanie barier
- ▶ Stosowanie uniwersalnego projektowania i racjonalnych usprawnień
 - ▶ Tymczasowo (2 lata) możliwy alternatywny dostęp

Obowiązki na mocy Ustawy cd.

- ▶ Wyznaczenie koordynatora/ki ds. dostępności (do IX 2020 r.):
 - ▶ Wsparcie OzSzP w dostępie do usług
 - ▶ Przygotowanie i koordynacja wdrożenia planu działania na rzecz poprawy dostępności
 - ▶ Monitorowanie dostępności
- ▶ Raporty o stanie zapewniania dostępności (każdy podmiot co 4 lata, pierwszy do III 2021 r.)
 - ▶ W tym wszystkie przypadki dostępu alternatywnego z uzasadnieniem
 - ▶ Potrzebna diagnoza stanu dostępności oraz zaplanowanie działań

Wnioskowanie o zapewnienie dostępności (art. 30 i 31)

- ▶ Informowanie o braku dostępności (może każdy);
- ▶ Wnioskowanie o zapewnienie dostępności;
- ▶ Wskazanie: bariery i preferowanego sposobu zapewnienia dostępności;
- ▶ Zapewnienie dostępności na wniosek przez podmiot publiczny w terminie 14 dni lub 2 miesiące, jak się nie da w 14 dni;
- ▶ Odmowa w przypadkach uzasadnionych wyjątkowymi okolicznościami, w szczególności ze względów technicznych lub prawnych.

Postępowanie skargowe (art. 32-34)

- ▶ Doprowadzenie do dostępności (a nie karanie);
- ▶ Skargi do Prezesa Zarządu PFRON-u (brak zapewnienia dostępności lub zapewnienie po terminie);
- ▶ Prezes Zarządu PFRON-u nakazuje zapewnienie dostępności z określeniem sposobu zapewnienia dostępności oraz terminu (nie krótszego niż 30 dni lub 60 dni);

Grzywna

- ▶ Osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej: do 50 000 zł;
- ▶ Może być wielokrotna, max. do 200 000 zł;
- ▶ W przypadku wykonania obowiązku:
 - ▶ Przed zapłatą - grzywna podlega umorzeniu
 - ▶ Po zapłacie – umorzone w uzasadnionych przypadkach w 75% lub całości.

Podmioty zobowiązane do stosowania Ustawy

- ▶ Tak zwane *podmioty publiczne* (art. 3), w tym *organy władzy publicznej* (art. 14).
- ▶ Wykonawcy zamówień publicznych na podstawie obowiązkowych zapisów w umowie (art. 4 ust. 3).
- ▶ Organizacje pozarządowe realizujące zadania zlecane lub powierzane na podstawie obowiązkowych zapisów w umowie (art. 4 ust. 3).

Dziękujemy za uwagę

Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego

ul. Wybickiego 3a, 31-261 Kraków

Oddział warszawski

ul. Plac Konstytucji 5/4

biuro@firr.org.pl